

گزارشی از انسداد مرز ایران با افغانستان در قالب یک طرح ملی وواکنش‌هایی که در مقابل آن صورت گرفت

حق دفاع مرزی

تسهیل‌کننده.

به نقل از این خبرگزاری ترکیه‌ای، «متعاقبا بلوک‌های بتنی تولیدشده در کارخانه‌های بتنی تأسیس‌شده توسط شرکت‌های پیمانکاری در منطقه مرزی با ایران که از قبل با ماشین‌آلات سنگین آماده شده است، ریخته می‌شود. تدابیر امنیتی برای جلوگیری از عبور غیرقانونی مهاجران، مهار فعالیت‌های قاچاق و جلوگیری از نفوذ تروریست‌ها در سطح بالایی حفظ می‌شود. نیروهای امنیتی با استفاده از طیف کامل فناوری از قابلیت‌های داخلی و ملی توسعه‌یافته توسط غول دفاعی ترکیه Aselsan استفاده می‌کنند. پهپادها نیز در تلاش‌های شناسایی و نظارت مورد استفاده قرار می‌گیرند.»
با توجه به آنچه گفته شد، هوشنگ تقوی در ادمه گپ‌وگفتش با «شرق» هم تأکید دارد که «ایران هم مشابه با عملکرد ترکیه باید زودتر عملیات زهکشی و سم‌خاردارکشی در مرز مشترک ایران و به افغانستان را به پایان برساند و به دنبال آن، عملیات ساخت دیوار مرزی هرچه سریع‌تر در دستور کار قرار گیرد.

دیوار مرزی چاره‌کار نیست

در مقابل آنچه هوشنگ تقوی عنوان کرد، حسین محمودزاده دیگر کارشناسی بود که در گفت‌وگویش با «شرق»، ارزیابی کاملاً متفاوت و حتی متضادی دارد و به گفته او «ساخت دیوار مرزی بین ایران و افغانستان چاره کار و راه‌حل برون‌رفت از مسائل ناشی از ورود مهاجران غیرقانونی افغان و گاهی تروریسم نیست؛ بلکه صرفاً یک راه فرار برای نادیده‌گرفتن واقعیات است». این تحلیلگر ارشد مسائل آسیای میانه با اذعان به درستی گفته‌های تقوی درباره اوج‌گیری تروریسم و حمایت طالبان بازنده معادلات ناامن‌ساز طالبان گذشته پس از روی‌کارآمدن این حکومت (طالبان)، یادآور می‌شود که اگرچه ریشه این تروریسم و سرچشمه ناامنی‌های شرق کشور به عملکرد طالبان بازمی‌گردد؛ اما نمی‌توان با ساخت دیوار مرزی به مشکلات کنونی فائق آمد.

محمودزاده، مؤید گفته‌های خود را عملکرد نیروهای نظامی و امنیتی در ساخت دیوار مرزی در منطقه زابل می‌داند که باعث شده است اکنون جیزی بین هزارو ۵۰۰ تا پنج هزار هکتار از خاک ایران در پشت این دیوار قرار گرفته که به تصور غلط طالبان این خاک اکنون در تصرف آنها و ضمیمه خاک افغانستان قرار دارد؛ بنابراین این تحلیلگر تأکید دارد که نباید اشتباه دیوار امنیتی زابل در منطقه تایید تکرار شود. پیرو این نکته، محمودزاده موضوع ساخت دیوار در نظر به صفر مرزی را هم پیش می‌کشد. البته «شرق» درباره حواشی ساخت دیوار امنیتی زابل، به اشتباه محاسباتی صورت‌گرفته برای ساختن آن روی نقطه صفر مرزی اشاره کرده بود که در مقابل برخی مسئولان تأکید دارند که این دیوار (زابل) بنا بر ضرورت زمان و با صلاح‌دید مقامات ایجاد شده و اینکه برخی فکر می‌کنند دیوار مرزی را مرزبانی کشید، درست نیست.

مسئولان مرزبانی بارها اعلام کرده‌اند براساس پروتکل‌های بین‌المللی، احداث دیوار روی نقطه صفر مرزی ممنوع است؛ بنابراین این دیوار امنیتی با فاصله از مرز احداث شده است. به باور این مقامات، دیوار فعلی زابل در کاهش مسائل امنیتی مؤثر بوده است و از آنجایی که براساس پروتکل‌های بین‌المللی، احداث دیوار روی نقطه صفر مرزی مجاز نیست، تصمیم بر آن بوده که دیوار را چندین کیلومتر آن‌طرف‌تر احداث کنند که دراین‌صورت از لحاظ امنیتی هم بهتر می‌توان کار محافظت و حراست را انجام داد. به گفته این مقامات نوار مرزی با هر کشوری، براساس نقاط جغرافیایی است که در پروتکل‌های بین‌المللی آمده و کسی حق ادعای مالکیت و تعرض به خاک کشور همسایه را ندارد؛ بنابراین حتی یک وجب از خاک ایران، آن سوی مرز با افغانستان نیفتاده و کشور همسایه هم نمی‌تواند ادعای مالکیت کند. در نتیجه محمودزاده تصریح می‌کند که اگر بنایی بر ساخت دیوار مرزی در تایید وجود دارد، باید آن را در نقطه صفر مرزی با طبق برخی پروتکل‌های مرزی در کمترین فاصله ممکن با نقطه صفر مرزی ساخت که مجدداً چندین هکتار از زمین‌های ایران پشت آن قرار نگیرد که در ادامه

بلوچستان، ضرورت اجرای طرح انسداد مرزی را یادآور می‌شود و می‌گوید که «بیا توجه به نگاه و عملکرد حکومت طالبان در حمایت بی‌قیدوشرط و بی‌چون‌وچرا، از گروه‌های تروریستی در خاک افغانستان و افزایش میزان تحرکات و ضربات گروه‌های تروریستی در خاک ایران باید طرح انسداد مرزی به شکل جدی در دستور کار قرار بگیرد».

این کارشناس حوزه شبه‌قاره در ادامه ارزیابی خود به نفی بخشی از سخنان ذبیح‌الله مجاهد که در مصاحبه با شبکه طلوع‌نیوز گفته است «اکنون افغانستان امن است و از خاک این کشور تهدیدی متوجه هیچ همسایه‌ای نیست»، تصریح دارد که «افغانستان طی دو سال گذشته به یکی از ناامن‌سازترین بازیگران منطقه تبدیل شده است که نقش و برنامه جدی را طبق ریل‌گذاری ایالات متحده آمریکا برای ایجاد فضای امنیتی در قبال همسایگان افغانستان از چین و هند گرفته تا پاکستان، تاجیکستان، ازبکستان و به‌خصوص ایران در نظر دارد»، تقوی، نام‌نی مدنظر حکومت طالبان را کاملاً برنامه‌ریزی‌شده، هدفمند و بر اساس اهداف بلندمدت تعبیر و تفسیر می‌کند که به باور او، نشان می‌دهد هرچه زودتر باید برنامه‌های جدی درخصوص تقابل با طالبان اجرایی شود، در غیر این صورت بدون شک ایران بزرگ‌ترین بازنده معادلات ناامن‌ساز طالبان در منطقه خواهد بود.

تقوی این موضع ذبیح‌الله مجاهد را هم به‌شدت رد می‌کند که عنوان کرد «زمانی که امنیت نبود و جنگ و اشغال بود، توجیهی برای دیوارکشی وجود داشت اما حالا نیاز به این اقدامات دیده نمی‌شود». با این خوانش، کارشناس مسائل آسیای میانه معتقد است که اگرچه اکنون خبری از اشغالگری آمریکا و جنگ داخلی در افغانستان نیست اما ریل‌گذاری از جنگ به سمت ایجاد فضای ناامنی کشیده شده است، به این معنا که طالبان سعی دارد به‌عنوان بازیگری که هم‌زمان با جذب اعتماد همسایگان درصدد به رسمیت شناخته‌شدن دیپلماتیک در عرصه منطقه‌ای و جهانی است در لایه‌های زیرین و پشت پرده در تلاش است که ناامنی مد نظر خود را با حمایت چراغ خاموش از گروه‌های تروریستی به نحوی اجرایی کند که مسئولیتی در قبال تحرکات تروریستی و تروریسم در منطقه متوجه طالبان نشود.

تقوی در ادامه گفت‌وگویش با «شرق»، موضوع دیگری را هم پیش می‌کشد که به گفته او، ضرورت اجرای طرح انسداد مرزی را دوچندان می‌کند که ناظر به موضوع مهاجران افغان است. این مفسر حوزه سیاست خارجی با ارجاعی به روند افزایشی ورود مهاجران غیرقانونی افغانی به خاک ایران بر این نکته تأکید دارد که هرچه زودتر باید طرح انسداد مرزی برای جلوگیری از ورود این اتباع و مهاجران غیرقانونی به داخل خاک ایران اجرایی شود؛ چراکه به زعم او، علاوه بر تبعات امنیتی باید به نتایج و آثار مخرب فرهنگی، اجتماعی و مهم‌تر از همه اقتصادی و معیشتی ناشی از ورود بی‌رویه و غیرقانونی اتباع افغان به خاک ایران توجه داشت. این کارشناس در بخش دیگری از ارزیابی خود برای تأیید آنچه گفته به اقدام ترکیه در دیوارکشی مرزی با ایران برای توقف تحرکات گروه‌های معارض کردی اشاره دارد که با صرف هزینه فراوان توسط آنکارا در طول مرز دو کشور صورت گرفته است.

پیرو آنچه هوشنگ تقوی عنوان کرد، خبرگزاری آنا‌تولی اواخر آذرماه سال جاری در گزارشی خبر داد «دیوار امنیتی ۱۷۰ کیلومتری از منطقه مرزی در وان ترکیه برای جلوگیری از عبور غیرقانونی، فعالیت‌های قاچاق و نفوذ تروریست‌ها در امتداد مرز مشترک با ایران تکمیل شده است». البته ساخت دیوار امنیتی و برج‌های دیده‌بانی و همچنین حفاری ترانشه‌ها برای تأمین امنیت ۲۹۵کیلومتری مرز با کشور همسایه (ایران) و جلوگیری از فعالیت‌های غیرقانونی ادامه دارد. آن‌طورکه آنا‌تولی در ادامه گزارشش گفته «تیم‌های ویژه فرماندهی گردان جست‌وجو و پاکسازی مین وابسته به فرماندهی مهندسی ژاندارمری آنکارا درحال پاکسازی مین‌ها در امتداد مرز هستند تا ساخت‌وساز ایمن‌تر دیوار و حفاری ترانشه‌ها را

عبدالرحمن فتح‌اللهی:
امیر کیومرث حیدری، فرمانده نیروی زمینی ارتش دیروز جمعه و در حاشیه نخستین آیین بزرگداشت خانواده‌های معظم شهید، جانبازان و رزمندگان مدافع حرم نیروی زمینی ارتش در جمع خبرنگاران درباره سخنان ذبیح‌الله مجاهد، سخنگوی طالبان، مواضع روز شنبه هفته گذشته خود درخصوص ساخت دیوار مرزی با افغانستان را تکرار و عنوان کرد، «همه کسانی که در جغرافیای مرزی با ما همسایه هستند ما به حسن همجواری همیشه احترام گذاشته و این امنیت می‌گذاریم و هیچ زمانی جمهوری اسلامی قصد تهدید، تعدی، تجاوز و تصرف یک وجب از خاک و سرزمین کشورهای همسایه نداشته و ندارد». به نوشته مهر، امیر حیدری با تأکید بر اینکه اصلاً در استراتژی و راهبرد جمهوری اسلامی تصرف و تجاوز به کشورهای همسایه نیست گفت: اما تأمین امنیت پایدار رسالتی است که بر دوش نیروهای مسلح است و این امنیت پایدار زمانی با پهپاد یا دوربین انجام می‌شود و زمانی هم با حضور فیزیکی و با انسداد مرزها صورت می‌گیرد؛ بنابراین دیگران نمی‌توانند برای ما تعیین تکلیف کنند که قرار است ما در مرزهایمان چه کاری انجام دهیم.

فرمانده نیروی زمینی ارتش در ادامه اظهار کرد «اینکه ما می‌خواهیم در مرزهایمان امنیت ایجاد کنیم تشخیص نظام مقدس جمهوری اسلامی است که چگونه می‌خواهد این کار را انجام دهد». به گفته حیدری «می‌خواهیم در مرزهایمان انسداد انجام دهیم و مبادرت به این کار هم داریم و این کار ظلم به کشورهای همسایه نیست؛ چراکه در تمام کشورها متداول است که با اختیار و طرح و برنامه خود انسداد مرز ایجاد می‌کنند و هیچ‌کس به شک به‌شک طلوع‌نیوز گفته است که چرا شما در نزدیکی مرز ما این کار را انجام می‌دهید». این سخنان امیر حیدری درواقع پاسخی به سخنان ذبیح‌الله مجاهد، سخنگوی حکومت طالبان درباره طرح انسداد نوار مرزی بین ایران و افغانستان بود. ذبیح‌الله مجاهد، اجرای طرح انسداد مرزی را مشروط به توافق دو طرف می‌داند. سخنگوی حکومت طالبان در صحبت با شبکه طلوع‌نیوز گفته است که اکنون افغانستان «امن» است و از آن تهدیدی متوجه هیچ کشوری نیست. او گفته است «زمانی که امنیت نبود جنگ بود اشغال بود، اگر همچین کاری می‌شد یک توجیه می‌داشت، حالا نیاز به این اقدامات دیده نمی‌شود».

اما گفته‌های ذبیح‌الله مجاهد نیز درواقع واکنشی به گفته‌های روز شنبه هفته گذشته امیر کیومرث حیدری بود که مسدودکردن نوار مرزی ایران و افغانستان را از «مهم‌ترین طرح‌های ملی» دانست. فرمانده نیروی زمینی ارتش در حاشیه سفر (روز شنبه گذشته) به مرز ایران و افغانستان گفت که این طرح مرزی در شمال شرق کشور در چهار عملیات عمرانی انجام می‌شود و تاکنون فنس‌کشی‌های آن انجام شده است که سپس سرتاسری و جاده‌سازی آن آغاز خواهد شد. به گفته این فرمانده ارشد ارتش، طرح انسداد مرزهای شمال شرق کشور به طول ۷۴ کیلومتر توسط یگان‌های مهندسی درحال اجراست. فرمانده نژاد ادامه داد «یک بخش از امنیت پایدار، موضوع انسداد مرزی است و این طرح با توجه به وضعیت منطقه، این مهم را برای کشور به ارغمان خواهد آورد». امیر حیدری این را هم تصریح کرد که «ضرورت ارتش در مرزها به معنای ناامنی نیست؛ بلکه برای اشراف‌رانی اطلاعاتی و آمادگی نظامی است». وی اضافه کرد که «همه مرزهای کشور امن هستند و گاهی اوقات خطاهایی جزئی صورت می‌گیرد که آنها نیز تهدیدی برای امنیت کشور نیستند».

طرحی که جاداشت زودتر اجرایی شود

هوشنگ تقوی، کارشناسی بود که در گفت‌وگو با «شرق» و تحلیلی که درباره اقدام نیروی زمینی ارتش برای اجرای طرح انسداد مرزی بین ایران و افغانستان داشت، بر این نکته تأکید دارد که این طرح می‌بایست زودتر و هم‌زمان با روی کار آمدن حکومت طالبان در همان دو سال پیش اجرایی می‌شد. تحلیلگر ارشد مسائل افغانستان با یادآوری حادثه تلخ تروریستی کرمان و دیگر عملیات‌های ایدایی در استان سیستان و

«شرق» از حواشی جدید درباره محمدباقر قالیباف در آستانه انتخابات گزارش می‌دهد

فرزندان پر حاشیه و چالش‌های ناتمام

تنها چند روز مانده به انتخابات دوازدهمین دور مجلس، به نظر می‌رسد جبهه پایداری قصد دارد با انتشار اطلاعاتی خصوصی از خانواده محمدباقر قالیباف، در برابر سربلستی رئیس فغانی مجلس در انتخابات و نشستن او بر صندلی ریاست مجلس، سدی ایجاد کند؛ در این زمینه جلیل محبی، روحانی نزدیک به قالیباف، در اظهاراتی مدعی شد پایداری‌ها می‌خواهند حمید رسایی را جایگزین قالیباف کنند. در تأیید این نکته هم می‌توان به اظهارات رافقی‌پور، از چهره‌های جنجالی نزدیک به جبهه پایداری اشاره کرد. علی‌اکبر رافقی‌پور که جنجال‌های اخیر او بر سر رشوه‌گرفتن نمایندگان و ماجرای ۱۴۰ سسکه و همچنین پول‌پاشی محمدمسعود اجدیان، دستیار محمدباقر قالیباف در مجلس، سروصدای زیاد به پا کرده بود، این بار نیز در شبکه اجتماعی ایکس درباره اقامت فرزند قالیباف در کانادا نامه‌ای بلندبالا به او نوشته است. او در بخشی از این نامه این‌گونه نوشته: «... میزان سرمایه‌گذاری فرزندان در کانادا، هزینه‌های مربوط به دریافت اقامت دائم در آن کشور، هزینه‌های حقوقی شکایت مذکور از چه منبعی تأمین و چگونه پرداخت شده است؟...». تویییت که با هشتک «این بار فرق می‌کند»، منتشر شده است.

ماجراجی که باعث شد یک بار دیگر در آستانه انتخابات محمدباقر قالیباف در صدر اخبار قرار گیرد و انتقادهایی گسترده و جدی در فضای مجازی و رسانه‌ای کشور متوجه او شود، خبری بود که برای اولین بار یاشار سلطانی درباره اسحاق قالیباف، فرزند کوچک رئیس مجلس منتشر کرده است. یاشار سلطانی، روزنامه‌نگاری که پیش از این درباره حواشی اقتصادی برخی مقامات کشورمان و وابستگان آنها افشاگرایی‌کرده بود، این بار به «ماراتن دریافت ویزای مهاجرتی اسحاق قالیباف» پرداخته است. طبق مستنداتی که منتشر شده و هم‌اکنون در دسترس عموم قرار دارد، به گفته سلطانی «اکنون دادگاه رأی

جایگزین برای تقابل با موج مهاجران با اعتراف به این موضوع که برای ایران شرایط اخراج تمام اتباع افغانستان وجود ندارد، یادآور می‌شود که «می‌توانیم به شکل دقیق‌تر، متمرکزتر و با جدیت بیشتری روی کنترل، عبور و مرور و خروج اتباع افغانستان به کشور دقت و نظارت کنیم که به گفته او «متأسفانه اکنون برای نهادهای تصمیم‌گیر و ذی‌ربط جدیت لازم در این زمینه دیده نمی‌شود؛ آن‌هم در شرایطی که کشور با بحران و همچنین تحریم دست به گریبان است».

عبدالمحمد طاهری هم آن‌گونه که هوشنگ تقوی بر ریل‌گذاری برای اجرای پروژه ناامن‌سازی تأکید دارد، به برنامه‌های آمریکا و حتی اسرائیل اشاره می‌کند که به گفته او «بعد از مذاکرات قطر اصلاً برنامه آمریکایی‌ها بر این بود که افغانستان را از حالت نظامی و جنگی وارد فضای امنیتی ببندند که بتوانند با احیای حکومت طالبان شرایط امنیتی را برای کشورهای پیرامون افغانستان شکل دهند. از هندوستان و پاکستان تا چین، هند، تاجیکستان و حتی روسیه که در مجاورت افغانستان قرار دارد»، پس این مستشار فرهنگی اسبق ایران در افغانستان باور دارد که «موقعیت ژئوپلیتیک و ژئواستراتژیک این کشور (افغانستان) یک فرصت مغتنم برای آمریکایی‌ها و حتی اسرائیلی‌ها خواهد بود که بتوانند از ظرفیت طالبان و دیگر گروه‌های تروریستی در این زمینه استفاده کنند». به گفته طاهری «اینکه اساساً محور گفت‌وگوها و مذاکرات آمریکایی‌ها و طالبان در قطر که هیچ‌گاه متن توافق‌شان منتشر نشد و تا به اکنون محرمانه باقی مانده، در همین راستاست؛ یعنی واشنگتن برای طالبان یک وظیفه یا سلسله وظایفی را در راستای ریل‌گذاری امنیتی در خاک افغانستان برای کشورهای پیرامون تعریف کرده است، بدون آنکه طالبان به شکل مستقیم و رسمی، مسئولیت هدایت این تروریسم و تروریست‌ها را بپذیرد».

مسائل امنیتی در شرق کشور

با توجه به آنچه گفته شد، هوشنگ تقوی هم معترف است که اگرچه باید به راه‌حل‌های مساوی و جایگزین جدی برای تقابل با تروریسم طالبان و موج مهاجران غیرقانونی افغان توجه داشت یا استفاده از پهپاد و دوربین مداربسته در امتداد مرز با افغانستان و پاکستان استفاده کرد؛ اما تقوی مجدداً بر مواضع پیشین خود اصرار دارد و به «شرق» می‌گوید «در شرایط کنونی کم‌اکن فوری‌ترین راه‌حل، ساخت دیوار مرزی است که می‌تواند به اندازه سهم و وزن خود نقش مؤثری در امنیت‌سازی مرزهای شرقی کشور داشته باشد».

باین‌حال این کارشناس همسو با گفته‌های محمودزاده و طاهری یقین دارد که باید در میان‌مدت و بلندمدت راه‌حل‌های موازی در کنار ساخت دیوار مرزی برای امن‌کردن مناطق شرقی کشور در دستور کار قرار گیرد؛ چراکه به نظر او اکنون مهم‌ترین مسئله امنیتی که می‌تواند دامن ایران را در چند سال آینده بگیرد، به عملکرد طالبان در مرزهای شرقی کشور بازمی‌گردد. حسین محمودزاده هم همسو با آنچه تقوی عنوان کرد، تصریح می‌کند که «بزرگ‌ترین مسئله امنیتی ایران اکنون در شرق کشور قرار دارد و اگر در کوتاه‌مدت، میان‌مدت و بلندمدت برنامه‌ای برای تقابل و مدیریت این بحران ترسیم نشود، یقیناً در سال‌های آینده وضعیت به نقطه حساس خواهد رسید».

خبر

هشدارهای فرمانده ارشد ارتش به دشمن:

از مداخله، شیطنت و ایجاد تفرقه و دودستگی پرهیزید

فرمانده نیروی پدافند هوایی ارتش گفت: دشمنان از هر حربه‌ای برای ضربه‌زدن به نظام اسلامی و ایرانیان دریغ نخواهند کرد؛ بنابراین ملت شریف ایران با بصیرت روزافزون، حضور حداکتری و انتخاب اصلح یک بار دیگر توطئه‌های دشمنان را نقش بر آب خواهند کرد.
امیر سرتیپ علیرضا صباحی‌فرد در ادامه بازدید از یگان‌های پدافندی غرب کشور در جمع کارکنان گروه پدافند کرمانشاه، گفت: ایران اسلامی در به‌کارگیری دانش نخبگان به‌ویژه نسل جوان و آینده‌دار از همه ظرفیت‌ها و زمینه‌ها استفاده می‌کند. فرمانده نیروی پدافند هوایی ارتش افزود: یگانگان باید از شرایط خیالی و نقشه‌های واهی درباره ایران اسلامی دست بردارند و از هرگونه مداخله، شیطنت و ایجاد تفرقه و دودستگی پرهیزند. سرتیپ علیرضا صباحی‌فرد افزود: امنیت کشور در گرو اقتدار نیروهای مسلح و تجهیز پدافند هوایی به سامانه سلاح‌های موشکی، راداری و پهپادی به‌روز است. او خاطرنشان کرد: پدافند هوایی ارتش توانسته است در بسیاری از بخش‌های علوم پدافندی با به‌کارگیری دانش بومی و مهندسی معکوس پیشرفت‌های خوبی را رقم بزند. فرمانده نیروی پدافند هوایی ارتش حضور و مشارکت پرشور در انتخابات پیش‌رو را شاکله مشروعیت، مقبولیت و اثرگذاری بیشتر کشورمان در عرصه بین‌المللی دانست و خاطرنشان کرد: دشمنان از هر حربه‌ای برای ضربه‌زدن به نظام اسلامی و ایرانیان دریغ نخواهند کرد؛ بنابراین ملت شریف ایران با بصیرت روزافزون، حضور حداکتری و انتخاب اصلح یک بار دیگر توطئه‌های دشمنان را نقش بر آب خواهند کرد.